158244 - Abdest Almak İsteyen Kimse Misvağı Ne Zaman Kullanır?

Soru

Abdest alırken misvak kullanmanın hükmünü öğrenmek istiyorum. Misvağı abdesti bitirdikten sonra mı yoksa abdestten önce mi kullanmak daha faziletlidir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Âlimler, abdest alırken misvak kullanmanın müstehap olduğu konusunda ittifak etmişlerdir. Bunun delili, Resûlullah s.a.v'in şu hadisidir:

"Ümmetime meşakkat vereceğimden korkmasaydım, her abdestte misvak kullanmalarını emrederdim."

Bu hadis Buhârî'de muallak olarak rivayet edilmiş, İbn Huzeyme *Sahîh*'inde (140) rivayet etmiş; Albânî r.h*İrvâü'l-Galîl*'de (1/109) sahih olduğunu belirtmiştir.

Ahmed b. Hanbel'in rivayetinde ise hadis şu lafızla gelmiştir:

"Ümmetime zorluk vereceğimden korkmasaydım, her abdestle birlikte misvak kullanmalarını emrederdim."

Albânî r.h bu hadisi *Sahîhu'l-Câmi'* (5317)'de sahih kabul etmiştir.

Abdestte Misvak Kullanma Vakti

Âlimler, misvağın abdeste hangi aşamada kullanılacağı konusunda ihtilaf etmişlerdir:

- Bazıları: **abdest için besmeleden önce**,
- Bazıları: **mazmaza (ağız çalkalama) esnasında** kullanılır demiştir.

İbn Nüceym r.h şöyle der:

“Misvağın vakti hakkında ihtilaf edilmiştir. *en-Nihâye* ve *Fethu’l-Kadîr* (Hanefî mezhebi kitapları)’de misvağın mazmaza sırasında olduğu belirtilmiştir. *el-Bedâi‘* ve *el-Muctebâ*’da ise abdestten önce olduğu zikredilmiştir. Âlimlerin çoğunluğu birinci görüştedir ki bu daha evlâdır; çünkü temizlik bakımından daha mükemmeldir.” (*el-Bahrü’r-Râik*, 1/21)

Zerkeşî r.h şöyle demiştir:

“Misvak, bazı yerlerde özellikle kuvvetle müstehap olur; bunlardan biri namaza durulduğunda, diğeri de abdeste mazmaza yaparken kullanılmasıdır.” (*Şerhu’z-Zerkeşî*, 1/30)

Şirvânî r.h şöyle der:

“Müellifin (İbn Hacer el-Heytemî) ve bir grup âlimin tercih ettiği görüşe göre misvak besmeleden öncedir. Ancak tercih edilen görüş şudur: Misvak, elleri yıkadıktan sonra ve mazmazadan önce kullanılır.” (*Hâşiyetü’ş-Şirvânî*, 1/221 – özetle)

Tercih Edilen Görüş

Görünen o ki, **bu meselede genişlik vardır**. Çünkü Sünnet’te misvağın abdeste tam olarak **hangi aşamada** kullanılacağını açıkça belirleyen sahih bir nas yoktur.

Şeyh İbn Useymîn r.h şöyle demiştir:

“Misvak, abdestte mazmaza ile birlikte yapılır. Çünkü ağız temizliği mazmaza ile olur, misvak da ağzı temizlemek içindir. Nitekim Peygamber s.a.v şöyle buyurmuştur:
‘Misvak ağzı temizler, Rabbi razı eder.’
Dolayısıyla misvağın en faziletli yeri mazmaza esnasıdır.
Dilerse kişi abdesti bitirdikten sonra da kullanabilir, dilerse başlamadan önce; fakat en faziletlisi mazmaza ile birlikte olandır.” (*eş-Şerhu’l-Muhtasar alâ Bulûği’l-Merâm*, 2/44)

Ayrıca şöyle demiştir:

“Âlimler demiştir ki: Misvağın yeri mazmaza sırasıdır. Çünkü ağzın temizliği orada gerçekleşir. Eğer bu mümkün olmazsa, abdestten sonra da yapılabilir. Bu konuda genişlik vardır.” (*Likâü’l-Bâbi’l-Meftûh*, 133/31)

Şeyh Albânî r.h ifadelerinden ise, misvağın besmeleden önce kullanılması görüşünde olduğu anlaşılmaktadır. Şöyle der:

“Abdestin sıfatı şöyledir: Misvak, besmele, ellerin üç kere yıkanması (bunlar sünnettir), ardından mazmaza, istinşak ve istinsâr…” (*es-Semerü’l-Mustatâb*, s. 9)

Allah en doğrusunu bilir.